

Tárgytematika / Course Description

Zenetörténet, formatan

AKNB_TTTM054

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: Várszeginé dr. Gáncs Erzsébet

Félév / Semester: 2022/23/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Célja:

A zenei ismeretek bővítésén túlmenően a zene iránti érdeklődés kiszélesítése, a zenei ízlés fejlesztése. Az értékes zenei anyagok meghallgatása által járuljon hozzá a magas szintű kulturáltság kifejlődéséhez, továbbá a megfelelő értékrend kialakításához, meghatározásához.

Az 5–6. osztályos zenehallgatási anyag megismerésén túlmenően alapvető zenetörténeti, zeneirodalmi, formatani tájékozottság a különböző stíluskorszakokban.

Feladata:

Ismerje meg a hallgató az egyetemes és a magyar zenetörténet főbb korszakainak legfontosabb jellemzőit, a kiemelkedő zeneszerzők munkásságát néhány kiemelkedő alkotáson keresztül a műfaji és formai sajátosságokat. Az általános iskola 5–6. osztályának zenehallgatási anyagát, annak feldolgozási módjait, tantárgy-pedagógiai vonatkozásait! Tanuljon meg a hallgató iskolai zenehallgatásra is alkalmas vokális és hangszeres darabokat. Legyen képes ezeket élményt nyújtóan megszólaltatni, s felhasználni az ének-zenei oktató-nevelő munkájában. Legyen képes a zenetörténeti, zeneirodalmi, formatani ismereteket a többi tárgy (pl. magyar) anyagához illeszteni, azokat integráltan feldolgozni.

Keltsen érdeklődést a kórus- és társas-zene, valamint a hangverseny-látogatás iránt.

Követelmény:

Sajátítsa el a hallgató azokat a formatani, zeneirodalmi ismereteket, melyek következtében alkalmassá válik az alsó tagozatos zenehallgatási anyag válogatására, közvetítésére, saját zenei ízlésének fejlesztésén keresztül a kisiskolás korú gyermekek személyiségének formálására, végső soron az önálló zenepedagógiai munka elvégzésére.

Ismerje meg a hallgató az európai zenetörténet meghatározó stíluskorszakait, a zeneirodalom jelentősebb alkotásait.

Órarendi munkát igénylő terhelés: heti két óra elmélet.

Jelenléti oktatás esetén megtagadom a tantárgy félévi aláírását, ha ebből a tantárgyból a hallgató – igazolt és igazolatlan – hiányzásai meghaladják a szorgalmi időszak egyharmadára eső óraszámot.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A tantárgy tartalma

Formatan

Formatani alapfogalmak: hang, zenei motívum, zenei mondat, periódus, tag.

Fontosabb klasszikus formatípusok: egy-, két- és háromtagú forma, triós forma, rondóforma, szonátaforma.

Példák a formatani alapismeretekhez:

- egytagú forma: Schumann: Az esti csillag (Agócsy László-J. Irsai Vera: Énekeljünk muzsikáljunk 99-100. old.)
- kéttagú forma:
 - Beethoven: A mormotás fiú dala (Agócsy László-J. Irsai Vera. Énekeljünk muzsikáljunk 100-101. old.)
 - Haydn: G-dúr (üstdobütés) szimfónia II. tétel
 - Beethoven: III. szimfónia IV. tétel
- háromtagú forma:
 - Mozart: Andante K. 15 (Gyermek Mozart 5.)
 - Bach: h-moll szvit - Polonaise
- triós forma:
 - Haydn: A-dúr zongoraszonáta, M. 23. – II. tétel
 - Mozart: Kis éji zene III. tétel Menuetto
- rondóforma:
 - Bach: h-moll szvit, Rondeau

- szonátaforma:
 - Mozart: Kis éji zene I. tétel
- variációs forma:
 - Bartók: Gyermekeknek III. 5.sz. (Agócsy László-J. Irsai Vera: Énekeljünk muzsikáljunk 117-119. old.)

Zenetörténet:

Barokk zene (Bach: h-moll szvit)

A bécsi klasszikusok (Beethoven: D-dúr hegedűverseny, V. szimfónia, IX. szimfónia)

Romantika (Smetana: Moldva)

XX. sz. magyar szerzők (Bartók: Kékszakállú herceg vára, Kodály: Galántai táncok, Webber: Requiem)

Zenehallgatási anyag:

- 1) Bach: h-moll szvit
- 2) Mozart: Kis éji zene
- 3) Beethoven: D-dúr hegedűverseny
- 4) Beethoven: V. szimfónia
- 5) Beethoven: IX. szimfónia
- 6) Smetana: Moldva
- 7) Bartók: Kékszakállú herceg vára
- 8) Kodály: Galántai táncok
- 9) Webber: Requiem

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Az ellenőrzés módja:

A hallgató az előadásokon való részvétellel, az ott nyújtott zeneirodalmi, formatani és zenehallgatási ismeretekkel lényegében elsajátítja a szükséges anyagot. A meghatározott körülmények szerint kis előadások megtartásával, írásbeli számonkéréssel: ismeretlen zenei anyag önálló elemzésével, zenehallgatási anyag felismerésével, valamint az elméleti anyag vizsgán való számonkérésével történik.

Az értékelés módja:

A félév lezárásának módja. Az oktató részéről azt kell mélyrehatóan mérlegelni, hogy a hallgató elsajátította-e azokat a zeneirodalmi, formatani ismereteket, melyek következtében alkalmassá válik az 1-6. osztály zenehallgatási anyagának válogatására, közvetítésére, saját zenei ízlésének fejlesztésén keresztül az iskoláskorú gyermekek személyiségének formálására, végső soron az önálló zenepedagógiai munka elvégzésére.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke

Beyer István: Zenetörténet, zeneirodalom. Debrecen: Pedellus Tankönyvkiadó Kft., 2001

Beyer István: Zenefelismerés. Győr: Partitúra Stúdió Bt., 2004

Böhm László: Zenei műszótár. Bp.: Zeneműkiadó Vállalat, 1961

Darvas Gábor: Zenei zseblexikon. Bp.: Zeneműkiadó, 1978

Szabolcsi Bence-Tóth Aladár: Zenei lexikon I., II., III. kötet.

Bp.: Zeneműkiadó Vállalat, 1965

Szabolcsi Bence: A zene története. Bp.: Kossuth Kiadó, 1999

Ulrich Michels: SH atlasz Zene. Bp.: Springer Hungarica, 1994

Bánki Gábor: Zenesuli, Zenetörténeti füzetek 1-6 kötet.

Pécs: Comenius Kiadó KFT., 2000

Frideczky Frigyes: Magyar zeneszerzők. Bp.: Athénaeum 2000 Kiadó, 2000

Falvy Zoltán: A magyar zene története. Bp.: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999

Orfeusz hangzó zenetörténet. Bp.: Nemzeti Kulturális Alap, 1998

1. köt., Kovács Sándor: Középkor és reneszánsz

2. köt., Malina János: Barokk

3. köt., Farkas Zoltán: Bécsi klasszika

4. köt., Halász Péter: Romantika (I.)

5. köt., Papp Márta: Romantika(II.)

6. köt., Kovács Sándor: Késő-romantika és XX. század (I.)

7. köt., Dalos Anna: Késő-romantika és XX. század (II.)

8. köt., Szitha Tünde: A Magyar zene századai